

Oponentský posudek

doktorské disertační práce JUDr. Anny Sykové

Vztah rámcových rozhodnutí EU k mezinárodním závazkům ČR ve věcech trestních

I.

Předložená disertační práce o rozsahu 155 stran se zabývá ambiciózní problematikou „evropského trestního práva“ a je zpracována na velmi pěkné odborné i literární úrovni. Ocenit je třeba již volbu tématu práce. Nepochybně se jedná o monografii užitečnou, potřebnou, aktuální. Autorka si vybrala jednu z nejobtížnějších otázek z úseku nových institucí a institutů vnitrostátního, evropského i mezinárodního práva.

Podstata problému, který autorka učinila předmětem své práce, je vymezen na straně 7: V souvislosti s přijímáním a uváděním v život rámcových rozhodnutí se vytvořil závažný problém jejich vztahu k dříve sjednaným mnohostranným mezinárodním smlouvám mimo rámec EU, které mají stejný předmět úpravy. V praxi se jedná o smlouvy z oblasti trestního práva, kde rámcová rozhodnutí přinášejí pro vztahy mezi členskými státy EU odlišnou úpravu. Rámcové rozhodnutí je pojímáno jako nástroj nahrazující ustanovení těchto smluv, které jsou platné a závazné pro členské státy. Problémem je charakter rámcových rozhodnutí, které nejsou aktem komunitárního práva, a proto se na ně bez dalšího nevztahuje zásada přednosti. Členské státy se tak dostávají do situace, kdy jsou v konkrétní otázce vázány současně dvěma pravidly různého obsahu, přičemž obě (rámcové rozhodnutí i mezinárodní smlouva) si činí nárok na přednostní aplikaci.

Uvedený problém je dále komplikován tím, že rámcové rozhodnutí nemá přímý účinek, nemůže být jako takové přímo aplikováno vnitrostátními orgány a musí být tedy implementováno do vnitrostátního práva národní legislativou. Současně platí vnitrostátní pravidlo zakotvené v Ústavě, že mezinárodní smlouva má přednost před vnitrostátní legislativou, včetně té, která vznikla jako implementace rámcového rozhodnutí EU.

Disertační práce se zabývá otázkou, jak respektovat rámcové rozhodnutí, aniž by zároveň došlo k porušení mezinárodně smluvních závazků členského státu, daných mnohostrannou mezinárodní smlouvou.

Disertační práce je rozdělena (kromě úvodu a závěru) do pěti kapitol, zpravidla podrobněji strukturovaných. Obsah lze v podstatě rozdělit do tří částí, které na sebe logicky navazují.

V prvé části práce kandidátka nejprve seznamuje čtenáře s institutem rámcového rozhodnutí jako jednoho z právních nástrojů tzv. třetího pilíře EU. Samostatnou kapitolu a samostatnou pozornost věnovala autorka oblasti justiční spolupráce v trestních věcech podle tzv. Lisabonské smlouvy (kapitola třetí). Tato otázka je velmi aktuální. Je tomu tak proto, že v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech počítá Smlouva o fungování Unie s přijímáním nařízení, směrnic a rozhodnutí orientovaných k harmonizaci, resp. stanovením určitých minimálních pravidel v oblasti trestního práva hmotného i trestního práva procesního (například posílení role Eurojustu či vytvoření Úřadu evropského žalobce). Tzv. Lisabonská smlouva již nepočítá s další existencí institutu rámcových rozhodnutí.

Druhou část práce představuje kapitola čtvrtá pojednávající o problematickém vztahu rámcových rozhodnutí a mezinárodních smluv v souvislosti s přijímáním závazků v oblasti tzv. třetího pilíře EU a kapitola pátá o účincích komunitárního a unijního práva v českém právním řádu.

Třetí část disertační práce rozebírá vztah jednotlivých rámcových rozhodnutí k mezinárodním úmluvám. Autorka popisuje čtyři příklady, jimiž jsou vztah rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu k Evropské úmluvě o vydávání a souvisejícím mezinárodním úmluvám o vydávání, dále vztah Úmluvy OSN o korupci k rámcovému rozhodnutí o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti, vztah Úmluvy o potírání penězokazectví k rámcovému rozhodnutí o zvýšené ochraně trestními a jinými sankcemi proti padělání ve spojitosti se zaváděním eura a nakonec vztahem Úmluvy o Europolu a návrhu rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje Evropský policejní úřad.

Téměř každá kapitola se dále člení na oddíly. Uspořádání materiálu je logické, sleduje určitý cíl, jímž je zřejmý zájem autorky podat vyčerpávající informace o tématu v jeho různých aspektech. Cílem autorky nepochybně bylo podat komplexní obraz určitého jevu, který přináší evropeizace (europeizace) trestního práva.

V Závěru své práce autorka sumarizuje poznatky, ke kterým dospěla a zdůrazňuje potřebu eurokonformního výkladu rámcových rozhodnutí, které Česká republika přijala do svého právního řádu.

Disertační práce je zpracována na podkladě dostatečného počtu odborných literárních pramenů, včetně pramenů internetových, s nimiž autorka kreativně pracuje. Samotný text práce dokazuje dobré využití uvedených informačních zdrojů.

Výklad je odborně přesný, srozumitelný, slovník bohatý a barvitý, což je u práce takového typu nutno zvlášť ocenit. Právnícké vyjadřování je přesné.

Disertační práce má velmi pečlivou, přesnou formální podobu.

II.

Ve třetí části disertační práce kandidátka rozebírá vztah jednotlivých rámcových rozhodnutí k mezinárodním úmluvám. V této spojitosti se podrobněji zabývá vztahem rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu k Evropské úmluvě o vydávání a souvisejícím mezinárodním úmluvám o vydávání. Podle mého názoru jde o vhodně vybraný příklad.

Institut evropského zatýkacího rozkazu byl zaveden Rámcovým rozhodnutím Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy. Jeho ustanovení bylo nutné do českého právního řádu implementovat. Stalo se tak novelou trestního zákona č. 537/2004 Sb. a novelou trestního řádu č. 539/2004 Sb. (§ 403 až § 422 tr. řádu).

Evropský zatykač je prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání rozhodnutí a základní kámen justiční spolupráce mezi členskými státy EU.

Jeho fungování je založeno především na vysokém stupni důvěry v právní řády členských států. Rámcové rozhodnutí totiž definuje evropský zatykač jako soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.

Zásadní průlom představuje zcela nový způsob spolupráce justičních orgánů, kdy komplikované smíšené extradiční procedury, zahrnující jak spolupráci správních (v našem případě Ministerstvo spravedlnosti ČR), tak soudních orgánů, jsou nahrazeny přímým předáním (pojem vydání používaný v rámci extradičního řízení je zde nahrazen pojmem předání) mezi jednotlivými justičními orgány. Tyto orgány spolu komunikují zásadně přímo, bez často zdoluhavých diplomatických procedur. Nespornou výhodou je tedy zrychlení a zjednodušení postupu předávání mezi jednotlivými členskými státy.

Autorka se ve své práci zabývá jeho podstatou, podmínkami aplikace, výčtem mezinárodních smluv o extradicí, které evropský zatýkací rozkaz nahradil a dalšími souvisejícími otázkami. V této souvislosti rozebírá důležitou otázku, jak jednotlivé členské státy postupují při transpozici rámcových rozhodnutí. Podrobně rozebírá ústavní rozhodnutí německého a polského ústavního soudu, která ukazují, jak složité procesy mohou doprovázet omezování státní svrchovanosti v určité oblasti a jak rozdílné mohou být reakce jednotlivých národních právních řádů.

Na uvedený text zcela organicky navazuje důkladný rozbor postupu při implementaci evropského zatýkacího rozkazu do právního řádu České republiky včetně rozboru nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 50/04 a rozbor rozsudku Soudního dvora Evropských společenství ve věci C – 303/05.

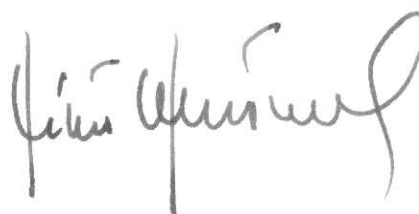
Disertační práce má v této partii vysokou informační hodnotu.

III.

Závěrem shrnuji: Disertační práce JUDr. Anny Sykové splňuje náročné požadavky na kvalitu disertační práce, a proto disertační práci jednoznačně doporučuji k obhajobě. Práce přináší dlouhou řadu nových poznatků, má vysokou teoretickou úroveň, při zpracování autorka použila adekvátních vědeckých metod.

Doporučuji proto, aby po úspěšné obhajobě disertační práce byl JUDr. Anně Sykové udělen titul „doktor“ (Ph.D.).

Při ústní obhajobě by bylo vhodné, kdyby autorka zaujala stanovisko k zavedení trestní odpovědnosti právnických osob do práva České republiky. Jedná se mimo jiné o problém, zda může být Česká republika postižena za to, že její právní řád dosud nezná trestní odpovědnost právnických osob, ačkoliv o zavedení trestní odpovědnosti právnických osob hovoří řada rámcových rozhodnutí. Jaká je závaznost rámcových rozhodnutí a co se případně změní se vstupem tzv. Lisabonské smlouvy v platnost ve vztahu k závaznosti rámcových rozhodnutí ?

V Praze 23. dubna 2008

Doc. JUDr. Jirí Jelínek, CSc.,